

Nieuwsbrief IVN Roosendaal

Maart 2017

Instituut voor natuureducatie en duurzaamheid afd. Roosendaal.

IVN werkt aan een duurzame samenleving. Wij zijn ervan overtuigd dat we door mensen zelf in aanraking te brengen met de natuur, zij zich pas écht bewust worden van de waarde ervan. Daarom laten wij jong en oud de natuur van dichtbij beleven.

Nationaal Icoon 2016: Growboxx® plant cocoon

© Groasis

Algemene Ledenvergadering in het kort.

Op 20 februari 2017 kwamen 20 leden van IVN Roosendaal bijeen voor de Algemene Ledenvergadering. Van 7 mensen kregen we bericht van verhindering. Het jaar 2017 hebben we afgesloten met precies 100 leden!

Zoals te doen gebruikelijk werd er eerst tijd besteed aan het afgelopen jaar aan de hand van de verschillende jaarverslagen. Ook van het financiële reilen en zeilen was een overzicht beschikbaar. De ALV heeft verder ingestemd om de contributie **m.i.v. 2018** te verhogen:

- met € 2 voor leden zonder een machtiging voor het innen van de contributie;
- met € 7 voor leden, die geen e-mail adres hebben gegeven en de nieuwsbrief per post krijgen toegestuurd.

Jubilarissen

Dit jaar hebben we 3 leden die **een 25-jarig jubileum** vieren, namelijk Anton Landa, Adrie Goorden en Jack Huijps. Piet Theulings is bij Anton Landa langsgeweest. Tijdens de vergadering werd een speldje plus oorkonde uitgereikt aan Adrie Goorden en binnenkort gaat Hans namens het bestuur langs bij Jack Huijps.

Wat de samenstelling van het bestuur betreft moeten we helaas melden dat Piet Theulings zich genoodzaakt ziet met onmiddellijke ingang te stoppen met zijn werkzaamheden voor IVN. Gelukkig heeft Leon van Dorst zich gemeld om het bestuur te komen versterken en zal de taak van penningmeester op zich nemen. De leden van het bestuur zullen onderling uitmaken hoe zij de overige taken gaan verdelen. Houd u er alvast rekening mee dat ondergetekende aan haar laatste jaar als secretaris is begonnen! Gezien de opsomming in de inleiding van het jaarverslag (waarin het verzorgen van de Nieuwsbrief nog ontbreekt) is het belangrijk dat meer mensen actief gaan worden anders zullen we echt activiteiten moeten schrappen. En dat zou jammer zijn.

24.2.2017/gvo

Even voorstellen,

Ik ben Leon van Dorst, bijna 66 jaar oud en woon op de Vijfhuizenberg 103 te Roosendaal.

Ik ben directeur van drie bedrijfjes waarvan momenteel alleen de wijnhandel nog actief is. De andere twee zijn vorig jaar gestopt en de wijnhandel ('t Kuiperke) drijf ik nog voor drie dagen in de week. Dit houdt in dat ik voor mijn doen beschik over een enorme hoeveelheid vrije tijd. Sinds enkele jaren ben ik lid van het IVN en al langer van Brabants Landschap en Natuurmonumenten. Ik ben fanatiek tuinliefhebber (5000m²) en amateurfotograaf. Ik beeldhouw, schilder en knutsel graag met hout. Door de noodkreet van Hans van Nassau (een oud klasgenoot van mij) dat er geen bestuursleden zijn te vinden ging er iets door mij heen en vond ik dat ik jullie best wel hiermee kan helpen. Hierbij lijkt mij de functie van penningmeester het meest geschikt gezien de veertigjarige ervaring die ik heb met boekhoudingen.

Ook op bestuurlijk en organisatorisch gebied heb ik wat ervaring. Zo heb ik bijvoorbeeld in 1979 carnavalsvereniging "Makkeluk Zat" mede opgericht en heb ik die al die tijd aan de gang kunnen houden. Helaas ben ik daar momenteel niet meer actief wegens mijn slechte gehoor. Ik hoop dat ik langzaam de IVN kan inrollen en van lieverlee wat meer voor de vereniging kan gaan betekenen.

Colofon

Bestuur			bestuur@ivnroosendaal.nl
Bestuursleden			
Naam	Functie	Telefoon	e-mail
Vacant	Voorzitter		bestuur@ivnroosendaal.nl
Leon van Dorst	Penningmeester		
Gerrie van Osch	Secretaris		
Hans van Nassau	Lid		
Jac Heijmans	Lid		
Coby Vromans	Lid		
Coby en Johan Vromans Hans van Nassau	Redactie Nieuwsbrief		redactie@ivn.roosendaal.nl

Website: www.ivn.nl/afdeling/roosendaal

Website jeugdnatuurgroep: <https://www.facebook.com/jeugdnatuurgroepivnroosendaal>

Website kleuternatuurgroep: <https://www.facebook.com/kleuternatuurroosendaal>

Blog Piet van Oeffelen Brabants Landschap:

<http://www.brabantslandschap.nl/actueel/blog/?auteur=14>

Bent u geïnteresseerd in informatie over andere IVN-afdelingen in de buurt bezoek dan eens de websites via onderstaande links:

<https://www.ivn.nl/afdeling/mark-donge-breda-eo>

<https://www.ivn.nl/afdeling/groene-zoom>

<https://www.ivn.nl/afdeling/etten-leur>

Inhoudsopgave

Onderwerp	Pagina
<i>Van het bestuur</i>	<i>2-3</i>
<i>Colofon / Inhoudsopgave</i>	<i>3</i>
<i>Activiteitenoverzicht IVN/KNNV Roosendaal maart 2017 – oktober 2017</i>	<i>4</i>
<i>Lezingen voorjaar 2017</i>	<i>5</i>
<i>Vogelworkshop 2017 / Natuurworkshop</i>	<i>6-7</i>
<i>Planning jeugdnatuurgroep maart 2017 – juni 2017 (onder voorbehoud)</i>	<i>7</i>
<i>Planning kleuternatuurgroep april en mei 2017</i>	<i>8</i>
<i>Planning seniorenactiviteiten maart 2017 – juni 2017</i>	<i>8-9</i>
<i>Dag van het Landschap</i>	<i>9</i>
<i>Op bezoek bij</i>	<i>10</i>
<i>Memorie van een IVN-natuurgids</i>	<i>11-12</i>
<i>Zouden we beter af zijn in een wereld zonder muggen?</i>	<i>12-13</i>
<i>Themavogel: ijsvogel</i>	<i>14</i>
<i>Terugblikken</i>	<i>15-17</i>
<i>Werkgroepen, contactpersonen en overige informatie</i>	<i>18</i>

Activiteitenoverzicht IVN/KNNV Roosendaal maart t/m oktober 2017

Alle wandelingen starten vanaf het parkeerterrein bij de Lodge, alle fietstochten starten bij het MEC

In het kader van een verdere samenwerking tussen IVN Roosendaal en KNNV zijn wandelingen, excursies en themabijeenkomsten gezamenlijk gepland en deze worden daarom in het overzicht opgenomen.

Datum	Start	Werkgroep	Bestemming/locatie	Onderwerp	Contactpersoon
05-03-2017	09.00 uur	KNNV/IVN	Parkeerterrein Lodge	Kleine Meer (herinrichting)	Wim van Vliet/Wilton de Dooij
07-03-2017	19.30 uur	IVN/KNNV	MEC	Vogelfotografie door Cees van Overveld	Jac Heijmans en Linda van Meer
11-03-2017	13.00 tot 17.00 uur	Jeugdnatuurgroep	Stationshal Roosendaal	Natuurmuseum Brabant in Tilburg	Corrie Vroegrijk
14-03-2017	19.30 uur	KNNV	MEC	Snuffelavond	
19-03-2017	08.30 uur	KNNV/IVN	Kalloot Borsele/ Europaweg Zuid, Nieuwdorp	Geologie / Fossielen	Petra vd Wiel
21-03-2017	19.30 uur	KNNV/IVN	MEC	Geschiedenis Pannenhoeft door Bart Pörzgen	Ed Michels
28-03-2017	11.00 uur	Seniorenactiviteit	MEC	Fietstocht Arboretum Kalmthout	Jac Heijmans en Hans van Nassau
28-03-2017	19.30 uur	KNNV	MEC	Snuffelavond	
02-04-2017	14.00 uur	IVN/KNNV	Wouwse Plantage/ De Nieuwe Kloof	Wandeling	Adrie Goorden
04-04-2017	19.30 uur	Heemkundekring	MEC	Lezing over turf	Jac Heijmans en Linda van Meer
08-04-2017	14.00 uur	Jeugdnatuurgroep	MEC	Paaspuzzeltocht	Corrie Vroegrijk
11-04-2017	19.30 uur	KNNV	MEC	Snuffelavond	
12-04-2017	14.00 uur	Kleuternatuurgroep	MEC	Vogels	Linda Frantzen
25-04-2017	13.00 uur	Seniorenactiviteit	MEC	Fietstocht en wandeling 3 ^e Wereldbos Wouw	Jac Heijmans en Hans van Nassau
30-04-2017	07.00 uur	KNNV/IVN	Parkeerterrein Lodge	Matjens Vroege Vogels	Merijn van Pul
07-05-2017				Wilde plantenwandeling	
09-05-2017	19.30 uur	IVN	MEC	Lezing Groasis over Growboxx ®	Jac Heijmans
13-05-2017	14.00 uur	Jeugdnatuurgroep	MEC	Wondere wereld van insecten	Chantal
14-05-2017	08.30 uur	KNNV/IVN	Parkeerterrein Lodge	Kriekelaere Duinen	Kees Konings
17-05-2017	14.00 uur	Kleuternatuurgroep	MEC	Vlinders	Linda Frantzen
20-05-2017	10.00 uur	IVN/KNNV	MEC	Fietstocht door Heemkundekring	Jac Heijmans
28-05-2017	08.30 uur	KNNV/IVN	Parkeerterrein Lodge	Boswachterij Dorst	Ad Hellemons
30-05-2017	13.00 uur	Seniorenactiviteit	MEC	Fietstocht en tuinbezoek Heerle	Jac Heijmans en Hans van Nassau
10-06-2017	14.00 uur	Jeugdnatuurgroep	De Stok 1, Roosendaal	Slootjesdag	Corrie Vroegrijk
11-06-2017	08.30 uur	KNNV/IVN	Parkeerterrein Lodge	Pannenhoeft	Ed Michels
14-06-2017	14.00 uur	Kleuternatuurgroep	MEC	Wilde bloemen	Linda Frantzen
25-06-2017	08-45 uur	KNNV	Parkeerterrein Lodge	Schotsman	Wim van Vliet/Ad Hellemons
27-06-2017	13.00 uur	Seniorenactiviteit	Parkeerterrein Lodge	Fuchsiatuinen Bouvigne	Jac Heijmans en Hans van Nassau
12-07-2017	14.00 uur	Kleuternatuurgroep	MEC	Kriebelbeestjes	Linda Frantzen
23-07-2017				Vlinder/insecten-wandeling	
13-09-2017	14.00 uur	Kleuternatuurgroep	MEC	Kabouterpad	Linda Frantzen
15-10-2017				Paddenstoelen-wandeling	
18-10-2017	14.00 uur	Kleuternatuurgroep	MEC	Beleef de herfst	Linda Frantzen

Thema: Cees van Overveld natuurfotograaf met hart en ziel.

Datum: dinsdag 7 maart 2017, aanvang 19.30 uur

Locatie: MEC Roosendaal.

Cees is al vele jaren een gepassioneerd natuurfotograaf, veelal unieke opnames van vogels maar ook alle andere natuurelementen ontsnappen niet aan zijn aandacht.

Hij kan er zo boeiend over vertellen.

De avond leent zich uitstekend om met Cees op pad te gaan en te genieten van al het moois dat hij laat zien.

Uiteraard is er volop gelegenheid tot het stellen van vragen.

Thema Turf het bruine goud van Roosendaal door Heemkundekring De Vrijheijt van Rosendale.

Datum: dinsdag 4 april 2017, aanvang 19.30 uur

Locatie: MEC Roosendaal.

Door de heren Toon de Bruin (overleden 28-11-2006), Johan Dudok, Leo Notenboom en Ben Steffen is in de periode 2005-2006 een studie verricht naar de betekenis van turf door de eeuwen heen voor Roosendaal in het bijzonder en voor West Brabant en de Noorder Kempen (België) in het algemeen.

De volgende aspecten komen o.a. aan de orde:

De basis van de ruimtelijke ordening van het huidige Roosendaal is gelegd in de periode van de turfwinning. Van 1250 tot 1750 was Roosendaal een belangrijk centrum met invloedrijke inwoners. Enkele nu belangrijke straten in Roosendaal waren vroeger turfvaarten.

Het huidige landschap van West-Brabant en de Noorder-Kempen is bepaald door de turfwinning. Het belang voor het waterbeheer, vroeger en nu, van de oude turfvaarten in West-Brabant en de Noorder-Kempen.

Een avond waar u veel te weten komt over turf, het economische belang en de verdere gevolgen hiervan. Uiteraard volop gelegenheid tot het stellen van vragen.

Lezing over Growboxx® plant cocoon en Groasis door Anja van den Kieboom.

Datum: 9 mei 2017 aanvang 19.30 uur,

Locatie: MEC Roosendaal

Uitgebreide informatie over dit onderwerp vindt u op pagina 10 (Op bezoek bij Groasis).

De volgende aspecten komen aan de orde: Groasis, Pieter Hoff, de Growboxx en het Nationaal Icoon.

Pieter Hoff is de geestelijke vader van een totaalconcept waarmee droge gedegradeerde gronden productiever kunnen worden. Een belangrijke pijler van dit concept is de Growboxx® plant cocoon. De growboxx maakt herbebossing in droge gebieden mogelijk. Het is een intelligente papieren emmer die om een jong boompje wordt geplaatst. De emmer vangt regenwater en ochtenddauw op en voorkomt dat het water verdampt. De emmer geeft gedoseerd water af, de wortels krijgen een kans om te groeien en grondwater te vinden. De waterbesparing die daar gerealiseerd kan worden, is meer dan 90%. De droom van Pieter komt dichterbij: een wereld waarin het aantrekkelijker is om bomen te planten dan ze kappen. Hij noemt dat The Treesolution.

VOGELWORKSHOP 2017

Nu de lente voor de deur staat beginnen de vogels weer te zingen. Altijd uzelf afgevraagd welk geluid er nu hoort bij welke vogel of gewoon gefascineerd geweest in hun uiterlijk of gedrag. **Dan is dit de workshop voor u.**

IVN Roosendaal in samenwerking met KNNV

Roosendaal organiseren van 15 maart t/m 5 april weer een vogelworkshop.

In 4 lesavonden en 1 excursie laten we u een kijkje nemen in de fascinerende wereld van de vogels. Hun uiterlijk, gedrag, geluid, het plekje in onze natuur en meer kunt u verwachten in deze workshop.

Waar: Milieu Educatief Centrum (MEC) in het T-huis landgoed Visdonk

Dennenscheerderdreef 11 Roosendaal

Prijs: € 50, IVN/KNNV leden afdeling Roosendaal, €40.

GEÏNTERESSEERD?

Meld je dan nu aan bij Carla van der Burgt: cursussen@ivnroosendaal.nl

Voorlopig programma			
Datum 2017	Tijd	Les	Onderwerpen
Woensdag 15 maart	19:30 – 22:00	1	Waar herken je een vogel aan?
Donderdag 23 maart	19:30 – 22:00	2	Hoe ziet een relatie tussen vogels eruit? Wat heb je nodig om vogels te leren kennen?
Zondag 26 maart	07:00 – 09:00		Vogelexcursie
Woensdag 29 maart	19:30 – 22:00	3	Roofvogels en uilen Vogeltrek en vliegvermogen
Woensdag 05 april	19:30 – 22:00	4	Nesten Vogelonderzoek en resultaten

Verder willen we graag aangeven dat de **Natuurworkshop** plaats zal vinden op 27 september, 4 okt, 11 okt, 25 okt, 1 nov en 8 nov. In deze workshop komen allerlei onderwerpen aan bod. Het is een

workshop die iedere geïnteresseerde kan volgen maar die verplicht is om te volgen voor diegenen die de natuurgidsenopleiding zou willen gaan doen. Deze opleiding wordt verzorgd door IVN Mark en Donge en vanuit Roosendaal kunnen we hierbij aansluiten.

Er is ook een mogelijkheid om de voor- en najaarscursus bij IVN Mark en Donge te volgen. Meer informatie hierover kan gevonden worden op de site van IVN Mark en Donge.

Planning jeugdnatuurgroep 2017 (onder voorbehoud)

11 maart 2017, 13.00-17.00 uur: Natuurmuseum Brabant (onder voorbehoud)

Beloofte maakt schuld! Vorige jaar konden we door omstandigheden maar zeer kort dit prachtige museum bezoeken, we hebben toen beloofd dit jaar terug te gaan. 11 maart is het zo ver. In dit fantastische museum verveel je je geen minuut. Er is zoveel te zien, te veel om op te noemen.

Dit mag je niet missen! . Er kunnen maar een beperkt aantal kinderen mee. Geef je dus snel op!

Kosten: € 1,50 en **vóór vrijdag 25 februari** opgeven per mail: info@jeugdnatuurgroep-ivn-roosendaal.nl

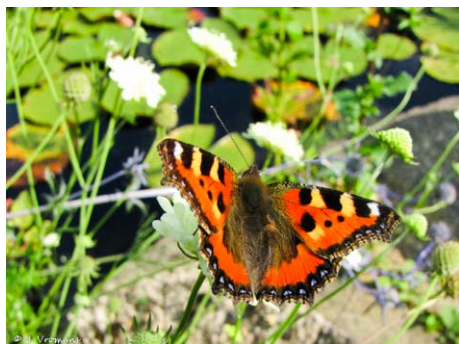
Vertrekpunt : Stationshal Roosendaal

8 april 2017, 14.00-16.00 uur: Paaspuzzeltocht

Spannend! Kun je goed zoeken? Kom dan deze dag naar deze jeugdnatuurmiddag. Wie vindt alle eieren, wie kan de opdracht oplossen? En wie zorgt voor het mooiste paasei? Natuurlijk zorgen wij ook nog voor een leuke attentie. Deze middag mag je niet missen. Kosten: €1,50 en vóór vrijdag 7 april opgeven per mail:

info@jeugdnatuurgroep-ivn-roosendaal.nl

Vertrekpunt : MEC Brasserie T-huis Visdonk

13 mei 2017, 14.00-16.00 uur: Een kijkje in de wonderlijke wereld van de insecten (onder voorbehoud)

Deze middag ontdek je niet alleen hoe prachtig deze kleine diertjes met zes poten zijn en hoe slim ze de dingen aanpakken, ook maak je kennis met een heleboel verschillende soorten. Het is dus weer de moeite waard om naar het MEC te komen.

Kosten: €1,50 en vóór vrijdag 12 mei opgeven per mail:

info@jeugdnatuurgroep-ivn-roosendaal.nl

Vertrekpunt : MEC Brasserie T-huis Visdonk

10 juni 2017, 14.00-16.00 uur: Slootjesdag

Elk jaar zijn er de landelijke slootjesdagen. Dit jaar doen wij ook weer mee. Kom jij ook kijken wat er allemaal in het water leeft? Elk jaar hebben we al iets bijzonders gevangen, daar wil je natuurlijk bij zijn. Wij zorgen voor schepnetjes en bakjes. We rekenen op jou.

Kosten: €1,50 en vóór vrijdag 9 juni opgeven per mail:

info@jeugdnatuurgroep-ivn-roosendaal.nl

Vertrekpunt : parkeerplaats De Stok, De Stok 1, Roosendaal

Vogels

De eerste kleuternatuurmiddag van dit jaar staat helemaal in het teken van vogels. We gaan o.a. vogelnestjes bekijken en proberen om deze zelf te maken. We gaan in het bos op zoek naar vogels, nestjes, wormen en vogelgeluiden. Het belooft een leuke en leerzame middag te worden. Kom je ook? Geef je dan voor **maandag 10 april** op via

kleuternatuurroosendaal@hotmail.com

Datum: woensdag 12 april 2017

Tijd: 14.00 – 16.00 uur

Kosten: € 1,50 per kind

In geuren en kleuren

Deze kleuternatuurmiddag gaat over ... wilde bloemen. We gaan zaadbommetjes maken, gebruiken onze neus om de lekkerste bloemengeurtjes te ontdekken en zoeken in het bos naar de mooiste bloemen. Het belooft een leuke en leerzame middag te worden. Kom je ook? Geef je dan voor **maandag 15 mei** op via kleuternatuurroosendaal@hotmail.com

Datum: woensdag 17 mei 2017

Tijd: 14.00 – 16.00 uur

Kosten: € 1,50 per kind

Meer informatie over kleuternatuur vindt u op www.facebook.com/kleuternatuurroosendaal of www.ivn.nl/afdeling/roosendaal

Planning Seniorenactiviteiten maart 2017 t/m juni 2017

Fietstocht naar het Arboretum in Kalmthout (dagtocht)

Deze fietstocht op **28 maart** naar het Arboretum in Kalmthout gaat over een afstand van ong. 40 km. Vandaar dat we om **11.00 uur** vertrekken vanaf het MEC. De entree bedraagt € 6 per persoon. In het restaurant van het Arboretum kunnen we de lunch gebruiken.

Het Arboretum behoeft verder geen nadere toelichting.

Fietstocht naar het 3^e Wereldbos in Wouwse Plantage

We vertrekken vanuit het MEC op **25 april** om **13.00 uur** richting de Wouwse Plantage waar we een rondleiding krijgen in het 3^e Wereldbos door Adrie Goorden, grondlegger en mede-oprichter van dit natuurgebied. Het Derde Wereldbos is 1993 aangelegd door de stichting Wouw voor de Derde Wereld in samenwerking met het gemeentebestuur van Wouw. Later is daar een vlindertuin aangelegd met een grote variatie aan wilde planten.

Het Derde Wereldbos met vriendschapsbomen, informatiepanelen en de vlindertuin zijn ook aangelegd om de doelstellingen van de Wouwse Stichting uit te dragen.

Fietstocht naar de tuin van Laura Dingemans in Heerle (30 mei, vertrek 13.00 uur)

Laura Dingemans heeft in de loop der jaren haar oude tuin, hoofdzakelijk beplant met bomen en coniferen, gewijzigd in een tuin met vaste planten, vijvers en haagjes. Verder is zij zich gaan toeleggen op het vermeerderen van planten, die nu te koop zijn. We krijgen daar naast een rondleiding ook nog koffie of thee. De eigen bijdrage voor deze middag bedraagt per persoon € 6,50.

Bezoek aan de fuchsiatuinen van Bouvigne

Wandeling door de fuchsiatuinen van het landgoed Bouvigne waar de Brabantse Delta is gehuisvest.

Vertrek op **27 juni** om **13.00 uur** per auto vanaf het parkeerterrein Lodge. Op landgoed Bouvigne kunt u drie kasteeltuinen bezoeken: een Franse, een Engelse en een Duitse. De tuinen zijn aangelegd in de periode tussen ongeveer 1913 en de jaren dertig van de vorige eeuw en geheel in overeenstemming met de toen heersende smaak. Opvallend zijn daarbij de vele soorten fuchsia's en de bijzondere beeldencollectie.

Dag van het Landschap

Dag van het Landschap

De Dag van het Landschap wordt dit jaar georganiseerd op 17 april (2^e paasdag). IVN Roosendaal en Brabants Landschap presenteren zich op de Pannenhoef.

Omdat het Brabants Landschap dit jaar 85 jaar bestaat, zal onder andere aandacht worden besteed aan natuurontwikkeling op de Pannenhoef.

Er zijn weer 3 excursie momenten, t.w. om ± 12.00 uur, ± 13.30 uur en om ± 15.00 uur onder leiding van natuurgidsen.

Voor de kinderen is er een korte wandelroute, ze kunnen braakballen pluizen, verven, tekenen en natuuroopdrachtjes uitvoeren.

Ook kan vermolmd hout worden bekeken, waarin insecten leven.

Bij het Bakhuis kunt u een lekker kopje koffie, thee of fris gebruiken.

Wij hopen op mooi weer en kijken er naar uit velen van u te begroeten.

We kunnen ook nog steeds behulpzame vrijwilligers gebruiken. Wilt u meedoen, neem dan even contact op met Coby Vromans (c.vromans@home.nl).

Nationaal Icoon 2016 voor Groasis in Steenberg

Toen Hans en ik hoorden dat het bedrijf Groasis in Steenberg was benoemd tot Nationaal Icoon 2016, vonden wij dat een mooie kans om daarover meer informatie te krijgen. Zeker omdat één van onze leden, Pieter Hoff, eigenaar is van Groasis. Daarom bezochten wij op een zonnige donderdagmiddag Groasis. We werden hartelijk ontvangen door Mevr. Anja van den Kieboom, (CFO Groasis) die ons veel informatie verstrekke over Groasis, Pieter Hoff, de Growboxx en het Nationaal Icoon. Anja, hartelijk dank hiervoor.

Groasis en Pieter Hoff

Pieter Hoff had vroeger een leliëkwekerij. Hij reisde de wereld rond en had diverse verkoopkantoren in het buitenland. Gedurende die exportjaren zag hij op veel plekken grondwaterproblemen en massale ontbossing. Daar maakt hij zich grote zorgen over en hij had de overtuiging dat hij er iets aan kon doen. Dat was de start van Groasis.

Hij wilde het probleem oplossen: hoe kun je planten in droge gebieden laten overleven, zonder druppelbevloeiing? Druppelbevloeiing gebruikt 15 tot 50 liter water per boom per dag. Om zich op de oplossing te focussen verkocht hij zijn bedrijf en ging nadenken welke oplossing zou kunnen werken. Eerst vond hij de Waterboxx uit en daarna de Growboxx.

Growboxx® plant cocoon

Pieter Hoff is de geestelijke vader van een totaalconcept waarmee droge gedegradeerde gronden productiever kunnen worden. Een belangrijke pijler van dit concept is de Growboxx plant cocoon. De Growboxx maakt herbebossing in droge gebieden mogelijk. Het is een intelligente papieren emmer die om een jong boompje wordt geplaatst. De emmer vangt regenwater en ochtenddauw op en voorkomt dat het water verdampt. De emmer geeft gedoseerd water af, de wortels krijgen een kans om te groeien en grondwater te vinden. De waterbesparing die daar gerealiseerd kan worden, is meer dan 90%. De droom van Pieter komt dichterbij: een wereld waarin het aantrekkelijker is om bomen te planten dan ze kappen. Hij noemt dat The Treesolution.

Nationaal Icoon

Met dit project is Groasis op 18 oktober 2016 door Minister Kamp van Economische Zaken benoemd tot **Nationaal Icoon**. Icoonprojecten moeten economisch interessant zijn voor Nederland, bijdragen aan maatschappelijke opgaven en aantoonbaar innovatief zijn op wereldschaal. Door de verkiezing tot Nationaal Icoon krijgt het bedrijf veel buitenlandse aanvragen. Onder meer uit Jordanië, Mexico, India, Ecuador, Marokko, Argentinië, Peru.

Er zijn tijdens ons gesprek veel feiten en wetenswaardigheden naar voren gekomen. Deze allemaal te vermelden zou dit verslag te uitgebreid maken. Als u meer wilt weten, kijkt u dan eens op de website van Groasis:

<https://www.groasis.com/nl>. Via onderstaande link komt u bij de publicatie (in het Engels) van Sahara Roots over haar projecten met de Growboxx plant cocoon. [https://www.groasis.com/images/image/Press/media-](https://www.groasis.com/images/image/Press/media-publications/Sahara_Roots_activities_during_Taragalte_2016.pdf)

[publications/Sahara_Roots_activities_during_Taragalte_2016.pdf](https://www.groasis.com/images/image/Press/media-publications/Sahara_Roots_activities_during_Taragalte_2016.pdf)

Wat ook een aanrader is om op **dinsdag 9 mei 2017** naar het MEC te komen om de lezing over dit onderwerp bij te wonen. Die avond mag U niet missen !!!!

Hans en Coby

Een winterwandeling en nog wat?

Terwijl ik mijn memo blaadjes sorteer, denk ik aan de winterwandeling van gisteren. Het was een aangenaam weertje die zondagmorgen en ik wilde hier van gebruik maken om 2 dingen af te werken. Enerzijds langs het Derde Wereldbos gaan om vast te stellen waar de gestorte berg met houtsnippers door de gemeente was 'gekieperd'. En ook 'n winterwandelingetje maken.

Toen ik arriveerde bij het bos kwam de mist mij al uit de verte tegemoet. De bacteriën deden hun werk al en brachten de berg inwendig al op 'n behoorlijke hoge temperatuur. Dit was goed controleerbaar en ik besloot om de snippers zo snel mogelijk te laten verspreiden. Het was verder rustig in het bos, alleen in de verte hoorde je soms het autoverkeer.

De stilte werd echter al snel verbroken door de klopsignalen van 'n specht, de hormonen begonnen bij hem al vroeg uit de bek te gieren. Het terrein overziende bedacht ik dat onze bosploeg nog veel werk had dit voorjaar. De grote berk die naast de vlindertuin stond, pronkte met zijn zilverwitte takken, hij mocht blijven staan en was gered van de kettingzaag. Hij moest gaan fungeren als waarnemingsboom voor de vogels. Maar kom.....ik wilde toch ook nog 'n wandelingetje maken?

Ik vervolgde mijn weg richting het oude (en verdwenen) infocentrum. Onderweg lag een gedeelte van 'n dode berk, waar de structuur van het dode hout goed te zien was. Ook de streepjescodes (lenticellen) van een Amerikaanse vogelkers staken duidelijk af tegen het donkere hout. Even verderop werd ik verrast door de naar 1 kant groeiende takken van een boom, die zich als grillige klauwen uitstrekten, alsof zij het binnenvallende licht wilden grijpen! Aan het einde van het pad stond ik middenin een oude beukendreef en ik besloot er links in te gaan. Rechts stond 'n dode beuk, alwaar waarschijnlijk meer aan leven in zat dan in een gezonde boom. Maar het was alleen niet zichtbaar. Dwars door het bos lopende kwam ik voorbij een aantal dode bomen, zij hadden tegen het einde van de vorige eeuw bij een extra zware storm het 'loodje' gelegd. Ik bedacht dit even te controleren door mijn kompasje neer te leggen in de richting van de omgewaaide bomen. Deze gaf een oostelijke richting aan, dus tegenovergesteld was de windrichting west. In de allee van het oude Infocentrum, stond in het bos nog 'n intact uitziend klein huisje dat waarschijnlijk vroeger dienst had gedaan voor bosarbeiders. De oude plek van het

Infocentrum, was overgroeid met planten en aangeplante bomen. Alleen de zware betonnen steunberen waren nog zichtbaar van een vergane historie. Hier deed ik o.m. mijn eerste ervaringen op als natuurgids in vervlogen tijden met als voortrekker 'nestor' Martien de Rooy.

We waren daar ook beide aanwezig op 'n zondagmiddag voor een natuurwandeling toen er plotseling een steekvlam vanuit het bos oplaaide. Het was 'n dag of 3 nadat er daar een bosbrand was geweest. Ik stormde toen het bos in, toen nog als 'n jonge adonis en bluste meteen het vuurtje.

Al mijmerend liep ik verder en even nadien zag ik een geringde Amerikaanse eik, die het niet overleefd had. Dit was met een duidelijke bedoeling gedaan. Toch waren er onder de wond nieuwe loten ontstaan. Zo zal hij in struikvorm misschien nog wel overleven. Ik naderde weer de Plantagebaan, die ik overstak en zag het afval dat kennelijk uit de raampjes van de auto's wordt 'gemieterd'. Sorry ik heb hier geen andere woorden voor. Men ziet kennelijk nog steeds niet in dat je moeder natuur als je eigen woonkamer moet beschouwen. Dank zij dit fenomeen kunnen wij aardbewoners overleven. Pas op je bloeddruk Eirda!!

Nu dus maar gauw weer verder gelopen, zo kwam ik ook nog langs een stuk gerooid bos en weer 'n opnieuw aangeplant gedeelte, alwaar het pijpenstrootje de boventoon voerde. Een grote plas middenin het loopgedeelte leek wel op een zwembad en een nieuwsgierige roodborst wilde er het zijne van weten, waar toch die kort gebaarde tweebeinige groene rugtas wel naar toe ging? Plots kwam ik aan het einde van het bospad in een pas gekapt gedeelte. Hier was nu heel goed een stukje historie te zien van de oorlog 1940 – 45'. De tankval uit die tijd, was nu goed zichtbaar, hier had ik nog zo'n 10 jaar geleden gestaan met een oude Canadese 'krijger' toen al 93 jaar. Ik had hem toen bij toeval ontmoet in 'n dreef, alwaar hij op zoek was naar het Kasteeltje. Hij was in dit bos tijdens de oorlog met nog enkele andere soldaten gevangen genomen en afgevoerd naar het Kasteeltje. Gelukkig had hij het overleefd en ik bedankte hem toen voor zijn aandeel in onze bevrijding. En vertelde mijn verhaal van de bevrijding en het op de schouders meenemen door een Canadese soldaat naar Nispen.

Die pretoogjes van deze oude 'krijger', zal ik nooit vergeten. Langzaam kwam ik weer tot de werkelijkheid en constateerde dat er aan het einde van de dreef de auto wachtte. Een mooie morgen van bezinning en genieten in 'moeder natuur' behoorde voor mij weer tot het verleden.....
Memorie van een IVN natuurgids

Eirda Nedroog.

Zouden we beter af zijn in een wereld zonder muggen?

Er zijn maar weinig mensen die een goed woord te vertellen hebben over muggen. Ze houden je 's avonds wakker, bezorgen je gigantische jeuk en zijn dragers van Zika en malaria. Er wordt me daarom regelmatig gevraagd waarom die dieren sowieso bestaan? En of we niet beter af zouden zijn in een wereld zonder muggen?

Die eerste vraag vind ik persoonlijk heel eenvoudig te beantwoorden vanuit een evolutionaire hoek. Ze bestaan omdat wat ze doen (hun niche), goed werkt. Ze leven zo al miljoenen jaren en kunnen zich nog altijd voorplanten. De tweede vraag is interessanter maar lastiger te beantwoorden.

Om te beginnen: de ene mug is de andere niet. Er zijn wereldwijd meer dan 3500 soorten muggen. Zowel mannetjes als vrouwtjes voeden zich met nectar en plantensappen. De vrouwtjes van enkele van de muggensoorten hebben een bijkomende strategie ontwikkeld en zijn parasitair: ze zuigen bloed bij zoogdieren, vogels, reptielen, amfibieën en zelfs bij vissen en sommige geleedpotigen. Ze gebruiken de proteïnen van die bloedmaaltijd voor het ontwikkelen van eieren. Maar, niet alle soorten zijn bloedzuigers en slechts een klein deel van de muggen zuigt bloed bij de mens. Alle muggen over dezelfde kam scheren is dus verkeerd.

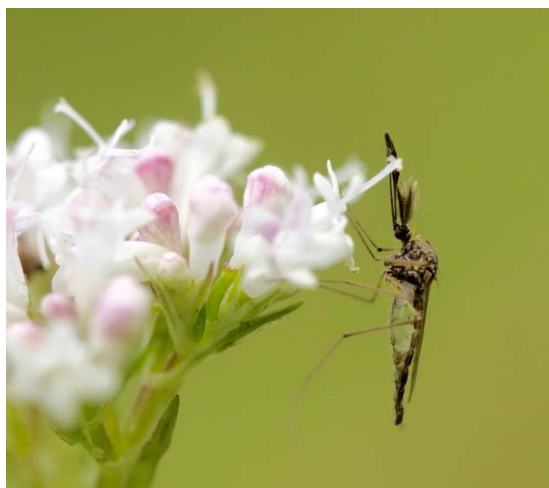
Maar wat met het ecologisch belang van de muggen? Ze dienen als voedselbron voor allerlei dieren. Enerzijds worden de larven gegeten door waterkevers, libellenlarven, amfibieën en vissen. Anderzijds worden de volwassen dieren dan weer bejaagd door onder andere spinnen, vleermuizen en zwaluwen. Het verdwijnen van muggen betekent dus dat er minder voedsel is voor al deze soorten. Onderzoek aan het Franse Tour du Valat (Camargue) wees ook uit dat het gebruik van een muggen-specifiek insecticide heel wat neveneffecten heeft. Zo bleek het gevolgen te hebben voor het aantal eieren en overlevingskansen van kuikens van de huiszwaluw. Er werden minder muggen gegeten, maar ook minder spinnen en libellen, hun belagers.

Een tweede belangrijke rol voor de muggen ligt bij bestuiving. Doordat hun levenscyclus zich bij water afspeelt, zijn ze voornamelijk van belang voor waterplanten en planten van nattere bodems. Maar zoals u zelf ervaart, komen ze ook veel verder op het droge voor.

De afkeer voor muggen is begrijpelijk. De muggenfamilie is de dodelijkste ter wereld. Maar ze is het niet opzettelijk. Malaria, dengue, gele koorts, het Zika- en Westnijlvirus: het zijn allemaal ziektes die overgebracht worden via besmet bloed van het ene individu naar het andere. Maar het zijn de ziektekiemen die gebruik maken van specifieke muggensoorten om zich te kunnen verspreiden. Veel van die ziektes worden bovendien door een heel beperkt aantal soorten overgebracht. Vooral het genus *Aedes* is dodelijk. *Aedes*-muggen alleen zijn verantwoordelijk voor de verspreiding van gele koorts, dengue en Zika. Het Griekse *Aedes* betekent trouwens 'vervelend'.

De slechte reputatie is te herleiden tot een beperkt aantal boosdoeners en het idee om alle muggen uit te roeien is overdreven en praktisch onmogelijk. Een veel beter idee is om te focussen op die specifieke groep met schadelijke gevolgen voor de mens. En dit kan op verschillende manieren. Neem malariaprofylaxe, haal je inenting, gebruik muskietennetten en Deet. Maar niet iedereen heeft toegang tot deze verzorging en niet alle ziektes hebben al een efficiënt vaccin. Een nieuw kandidaat-vaccin voor malaria toont een 40% doeltreffendheid, maar werkt enkel tegen de ziekte en niet tegen de infectie. De verspreiding van malaria wordt hiermee nog niet bestreden.

Alternatieve methodes zoals het beheer van het leefgebied van muggen kunnen helpen. Het aanpakken van de broedpoelen van malariamuggen heeft al goede resultaten opgeleverd. Verder kan een soort steriele-insecten-techniek worden gebruikt, waarbij miljoenen steriele mannetjes worden vrijgelaten.

Vrouwtjes die paren met deze mannetjes, krijgen geen nakomelingen. Dit is geen permanente oplossing aangezien deze steriliteit vanzelfsprekend niet kan worden overgedragen naar de volgende generatie. Uitroeiing is hiermee dus ook niet mogelijk, enkel beheersing. Conclusie: muggen hebben als bestuiver en voedselbron zeker een rol te spelen in de natuur. Haal de paar rotte vruchten uit de oogst, maar gooi niet alles weg. Het is onnodig en het kan alleen maar (onvoorspelbare) negatieve gevolgen hebben op ons ecosysteem.

Oorspronkelijke tekst: Simon Degryse, Natuurpunt (Professor Marc Coosemans van het Instituut voor Tropische Geneeskunde zorgde voor de nodige nuances), De Korhaan nr. 4 / oktober 2016. Bewerkt door Guus Dekkers, januari 2017

Wanneer u dit leest loopt de winter op z'n laatste benen al moet ik op het moment van schrijven een slag om de arm houden. Eind januari hadden we even een periode met vorst en her en der zag je zelfs schaatsers op dichtgevroren ondiepe plassen. Opvallend was de aanwezigheid van ijsvogels op plaatsen waar nog open stukken water waren.

Aan zo'n plas in Reimerswaal kwam ik regelmatig een ijsvogel tegen. Ondanks zijn naam heeft de ijsvogel niet zo veel op met ijs.

Net als van nature erg schuwe vogels zoals de roerdomp en waterral krijg je de ijsvogel dan gemakkelijker te zien.

20 en 21 januari fotografeerde ik het Reimerswaler ijsvogeltje nog fanatiek stekelbaarsjes vangend. Op 23 januari liet zij* zich in eerste instantie niet zien totdat ik haar onder in een sloot ontdekte, zittend op een rietstengel. Al snel had ik in de gaten dat er iets mis was. Een uur heb ik haar via mijn telelens geobserveerd totdat zij plotseling haar snavel naar boven richtte en achterover viel, de rietstengel nog stevig vasthoudend met haar kleine opvallend rode pootjes.

Het duurde maar kort voordat zij de ogen sloot en van de rietstengel in het water viel.

Dat beeld is me nog een hele tijd bijgebleven en ik vroeg me af of zij door voedseltekort of door de kou het loodje had gelegd. Misschien was ze wel een verkeersslachtoffer. Ik zal het nooit weten.

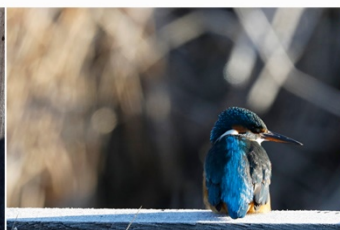
Als eerbetoon aan deze prachtige vogel maak ik haar de themavogel voor deze nieuwsbrief.

*telkens heb ik het over "haar". Het is namelijk een vrouwtje dat te herkennen is aan haar rode ondersnavel. Bij het mannetje is die helemaal zwart.

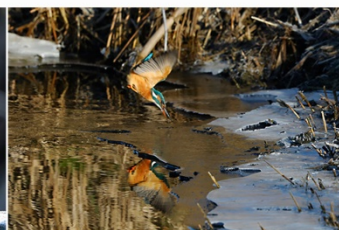
Groet Cees

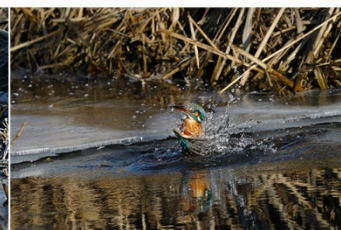
als een speer omhoog

oogcontact

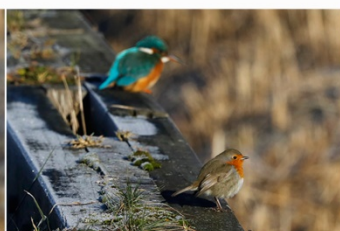
misschien ging het hier wel fout

dit kost energie. En het is nog mis ook

opvallende korte en vuurrode pootjes

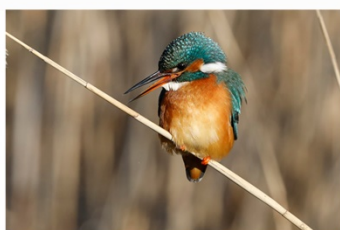
wie heeft het mooiste rode borstje?

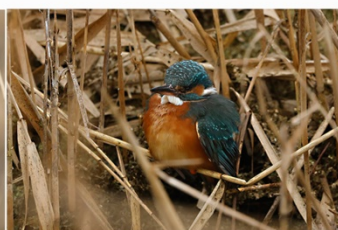
ijsvogeltjes kunnen heel goed bidden

stekelbaarsje op het menu

een bijzonder mooie vogel

hier gaat het niet goed

de laatste vleugelslag

Voor meer foto's van Cees zie: https://www.flickr.com/photos/cees_van_overveld/albums

Nieuwjaarswandeling en – receptie 2017

Op 8 januari kwamen leden van IVN, KNNV, MEC en Transisition Town bij elkaar voor de gezamenlijke Nieuwjaars wandeling. Dit jaar was de organisatie in handen van IVN. Hans van Nassau had een fotospeurtocht bedacht in de omgeving van het MEC. De route moest worden gelopen aan de hand van genummerde foto's. De letters, die rechts hingen moesten in de juiste volgorde worden genoteerd in de vakken. Van de gevonden letters moest een woord worden gemaakt. Het woord was: natuurbeleving. Het bleek toch moeilijk om het juiste woord te vinden. Het merendeel had ook de letters links genoteerd. Toch waren er 3 dames met het juiste woord, Attie Gulden, Els Lauwen en Annemarie Willems. Zij ontvingen hiervoor een prijsje. Hierna was het tijd voor een gezamenlijke borrel en nieuwjaarswensen.

Verslag lezingen/thema avonden januari & februari 2017 en publiekswandeling 2017

30 januari Zonder boer geen voer

Deze avond was i.s.m. met het MEC. De tentoonstelling werd geopend door wethouder Toine Theunis. Daarna begon de lezing "Zonder boer geen voer" door Dr. Yvonne Lammers van Echo.

De inspirerende lezing werd door maar liefst 39 mensen gevolgd. Er was volop gelegenheid tot het stellen van vragen, waarvan dankbaar gebruik werd gemaakt.

De tentoonstelling staat in het MEC tot 9 april a.s.

Het thema "Zonder boer geen voer" wordt op 9 april afgesloten met een manifestatie rondom het MEC en T-huis. Nadere invulling gaat nog plaatsvinden. De organisatie ligt in handen van Maggy v.d. Aker. En natuurlijk gaat IVN hieraan graag meewerken.

7 februari Macrofotografie door en met Jeroen Hoppenbrouwers

Deze avond was i.s.m. KNNV. Al vanaf 19.00 uur begon het MEC vol te stromen. Om 19.30 telden we 52 bezoekers. Met passen en meten, veel humor en geduld werd het MEC helemaal gevuld, waarna Jeroen ons kon gaan boeien met zijn passie.

De vertoonde schitterende opnames en het ontspannen "betoog" van Jeroen trok ons zeer geboeid mee door de wondere wereld van de insecten uit o.a. zijn eigen tuin, de tuin van zijn vader en de omgeving van Fort de Roovere.

De veelvuldige interactie maakte de avond nog interessanter. De conclusie op het eind was dan ook terecht. Wat een boeiende en inspirerende avond. Jeroen nogmaals bedankt!

12 februari Publiekswandeling op het Everland

Voor deze 2^e publiekswandeling hadden we gekozen voor aanmelding vooraf.

Er konden 25 mensen mee. Helaas moesten we 5 mensen teleurstellen. We werden opgewacht door een enthousiaste Ad Hellemons, die ons de natuurlijke aspecten van dit mooie gebied graag toelichtte en ruimhartig inging op de vele vragen. De mensen genoten zichtbaar en waren zeer leergierig.

Het weer werkte ook nog prima mee met af en toe een vriendelijk zonnetje.

Iets verder werden we ontvangen door Piet van Oeffelen, die op zijn eigen wijze ons verder informeerde over te werkzaamheden. De lachsalvo's waren niet van de lucht. Iets verder werden we zeer gastvrij onthaald in de "men's cave" van Piet. Zijn vrouw stond klaar met koffie, thee en koek. Lekker dicht bij elkaar genoten we na van deze middag.

Het viel op, dat er veel mensen op deze middag waren gekomen, die geen lid van IVN zijn.

Dus wat dat betreft ook succesvol. Daar gaan we dus mee door. Tot slot nog even een uitspraak van Piet: "Mensen dit is nou een echte IVN wandeling".

Jac Heijmans en Hans van Nassau

Terugblikken jeugdnatuurgroep

Sterren kijken

Op 10 december 2016 kwamen 12 kinderen enthousiast naar het Norbertuscollege om iets meer te weten te komen over sterren kijken. Van deze 12 kinderen mochten we 3 nieuwe gezichten begroeten die in de krant gelezen hadden dat we deze interessante activiteit hadden.

Walter Wamsteker nam ons mee in een reis door de ruimte. Eerst vertelde hij het een en ander over de sterren, planeten en de manen over de grootte, de plaats in het heelal en de afstand van de planeten

ten opzichte van elkaar. Elke planeet liet hij op schaal zien, zo zagen we dat de aardse planeten veel kleiner zijn dan de reuzenplaneten.

Daarna gingen we naar boven waar Walter van elke planeet nog meer bijzonderheden vertelde en alle planeten schematisch kon laten zien. Allemaal heel interessant.

Vervolgens was het tijd voor ons pauzehapje, om daarna naar de koepel te klimmen. Dit was op zich al heel spannend: recht omhoog klimmen op een smal trapje en dan door een luik de koepel in kruipen. De koepel werd door Walter geopend en alles werd in orde gebracht om in de ruimte te kunnen kijken. Jammer genoeg was het bewolkt, toch haalde hij een kerktoeren, die wel te zien was, 100 keer dichterbij. Eén voor één mochten ze het trapje op klimmen om zelf door de sterrenkijker te kijken. Iedereen vond het ontzettend spannend om door de kijker te turen, maar ook om weer af te dalen naar de verdieping eronder.

Tot slot nog een heel leuk spel in de gymzaal. Iedereen werd door middel van loting aan een planeet gekoppeld en moest op volgorde en op de goede onderlinge afstand gaan staan. Daarna gezamenlijk op de foto en nog een paar minuutjes lekker rennen in de gymzaal van deze school.

Alle leden kregen van Walter een folder mee van de sterrenclub. Emma bedankte hem namens iedereen van de jeugdnatuurgroep en we gingen allemaal tevreden naar huis.

Vogelvoederkrans

Op 14 januari, om 14.00 uur druppelden de kinderen binnen, alles stond al klaar voor de vogelvoederkrans, terracotta potje en pindaslingers. Na een korte inleiding gingen we snel aan de slag. Eerst de terracotta potjes vullen want het was de bedoeling dat het vet met zaad al gestold was, als de jongens en meisjes naar huis gingen. Daarna werd de creativiteit losgelaten op de vogelvoederkransen. Sommige kinderen hadden zelf spulletjes meegebracht om hun werkstuk extra te versieren. Wat werden ze mooi, er verschenen grappige mannetjes in de kransen.

Om 16.00 u. was bijna iedereen klaar, een enkeling werd nog even geholpen met de afronding. Tot slot nog allemaal op de foto met hun eigen creatie. De jongens en meisjes hadden het erg naar hun zin gehad en gingen tevreden met hun spulletjes naar huis. Het was een gezellige geslaagde middag.

Terugblik Seniorenactiviteiten

Wat een mooie stad !

Dinsdag 31 januari stond de stadswandeling door het centrum van Bergen op Zoom op het programma. Om 13.00 uur vertrokken we met de groep naar Plein 13 om parkeren en vandaar uit richting het centrum te lopen. In totaal waren we met 23 personen. Het wachten was op een auto die de verkeerde afslag had genomen (dat was ik dus), maar dat duurde niet lang.

Vervolgens hebben we onder de bezielende leiding van Jac Heijmans kunnen genieten van de rijke historie van Bergen op Zoom. Voor iemand die dit centrum nooit heeft gezien of over gelezen, was het een eyeopener. We waren getuige van een stadscentrum dat niet onder doet voor steden als Brugge, Gent, Amsterdam en Delft of alle andere steden met dezelfde rijke geschiedenis. En het mooie is natuurlijk dat een gemeente zich bewust is van haar rijke historie en alles doet om dit in stand te houden. Als geboren en getogen Roosendaler kijk ik nu met enige jaloezie naar onze buurgemeente. De Markt was de kers op de taart en ons eindpunt. Na Jac bedankt te hebben zijn we nog in de Teerkamer aan de koffie, thee of warme chocomel gegaan.

Blijkbaar spreekt het mensen aan om stadswandelingen te maken als we kunnen afgaan op het aantal deelnemers aan een dergelijke activiteit. Vorig jaar zijn we naar Willemstad geweest, ook met een groep van ruim 20 mensen. Misschien is deze conclusie iets te kort door de bocht, maar het feit is wel opvallend. Ook nog vanwege een aantal dezelfde personen in beide wandelingen. Iets om in ons achterhoofd te houden voor de toekomst.

Detail Markiezenhof

Hans van Nassau

Oproep

Kopij voor de nieuwsbrief digitaal aanleveren via redactie@ivnroosendaal.nl : uiterlijk 2 weken vóór het uitkomen van de Nieuwsbrief (1 maart/1 juni/1 september/1 december)

Wijzigingen van uw email adres s.v.p. tijdig doorgeven zodat u de digitale nieuwsbrief blijft ontvangen.

Werkgroepen en contactpersonen

Werkgroepen			
Jeugdnatuurgroep	Corry Vroegrijk		corryvroegrijk@kpnmail.nl
Beheerwerkgroep	Piet van Oeffelen		pietvanoeffelen@gmail.com
Cursussen	Carla v.d. Burgt		cursussen@ivnroosendaal.nl
Publieksactiviteiten	Coby Vromans		c.vromans@home.nl
Seniorenactiviteiten	Hans van Nassau Jac Heijmans		van.nassau@home.nl jacineke@home.nl
Thema-avonden	Jac Heijmans Hans van Nassau		jacineke@home.nl van.nassau@home.nl
Wandelingen	Vacant		activiteiten@ivnroosendaal.nl
Website	Ad Hellemons		ad.hellemons@gmail.com
Public relations	Resie Beulen		pr@ivnroosendaal.nl
Contactpersonen			
Gierzwaluwen en echte zwaluwen	Marjos Mourmans		marjosmourmans@planet.nl
Groenwinkel	Annemarie Willems		anwilmu@ziggo.nl
Vogels	Cees van Overveld		fotoverveld@kpnplanet.nl

Overige informatie

Adres IVN:

MEC T-Huis Visdonk, Dennenscheerdersdreef 11, 4707 PK Roosendaal, telefoon 0165-561632

Lidmaatschap:

Lidmaatschap € 24,= per jaar. Huisgenootleden € 12,00.

Contributie te betalen vóór 1 maart van het lopende jaar. Opzegging lidmaatschap voor 1 november van het lopende jaar. Rabobank rek.nr. NL32RABO0174340974